

Analiza pozicije RTCG i drugih elektronskih medija u Crnoj Gori

Velizar Sredanović

Predmet i svrha ovog istraživanja bilo je određenje tržišne i medijske pozicije Radio-televizije Crne Gore, utvrđivanje pozicije i rejtinga svih relevantnih elektronskih medija u Crnoj Gori, te obima, strukture i kvantitativnih i kvalitativnih osobina auditorijuma, određenje i precizno utvrđivanje podataka o gledanosti, odnosno, slušanosti programa i kanala u Crnoj Gori u 2001. godini.

Status RTCG na lokalnom medijskom tržištu

Radio-televizija Crne Gore teži pravovremenom, objektivnom, potpunom i kvalitetnom informisanju crnogorske javnosti o događajima u Crnoj Gori i van nje, te proizvodnji kvalitetnog i izbalansiranog informativno-političkog, edukativnog, kulturno-umjetničkog, sportskog i komercijalno-zabavnog programa.

Sve je brojnija konkurencija **RTCG** koju ne čine samo 8 privatnih TV stanica koje proizvode vlastiti program i emituju ga na teritoriji Crne Gore, već i satelitski programi, odnosno veliki broj lokalnih (14 opštinskih) i privatnih radio stanica (22). Pored direktne konkurencije, **RTCG** ima sve jaču i indirektnu konkurenciju u samo određenim vrstama programa (filmovi - VCR i DVD), Internetu, kablovskim televizijama u Podgorici i Budvi, te tradicionalno prisutnim srbijanskim, hrvatskim, italjanskim i albanskim elektronskim medijima u crnogorskom etru.

Dakle, pozicija u kojoj se danas nalazi **RTCG** u odnosu na vrijeme njenog osnivanja i neprikosnovenost na medijskom tržištu radikalno se izmijenila.

Metodologija

Rezultati istraživanja dobijeni su anketiranjem uzorka iz populacije za koju se pretpostavlja da je najreprezentativnija za građane na području na kojem se provodi. Uzorkom je obuhvaćeno 700 građana iz Podgorice, Nikšića, Berana, Bijelog Polja, Pljevalja, Bara, Herceg Novog i Cetinja. Zbog metodoloških razloga, istraživanje je vršeno na uzorku stanovništva starijeg od 10 godina. Prema procjenama¹, broj

¹ *Statistički kalendar 2000*, Savezni zavod za statistiku, Beograd, 2000. str. 10.

stanovnika u Crnoj Gori u 2001. godini iznosio je 654.000. Pod pretpostavkom da se broj stanovnika starijih od 10 godina nije značajnije promijenilo u odnosu na 1991. godinu (83,23%), procjenjujemo da u Crnoj Gori danas živi 544.324 stanovnika starih 10 i više godina.

Rezultati istraživanja pokazali su da preko 99% domaćinstava na području na kojem je vršeno istraživanje posjeduje TV prijemnik. *Potencijalni auditorijum* je utvrđen na osnovu 538.881 gledalaca starijih od 10 godina. *Raspoloživo tržište*, odnosno broj stanovnika koji mogu pratiti signal **Prvog** i **Trećeg programa RTCG**, u apsolutnom izrazu iznosi 525.140 stanovnika, odnosno 97,45%, od onih koji posjeduju TV prijemnik.

Analiza pozicije TV Crne Gore u odnosu na konkurenciju

Rezultati istraživanja pokazali su da je u Crnoj Gori najgledaniji **Prvi program TV CG** (59,1%), da je na drugom mjestu **Treći TV CG** sa 52,4%, te da slijede **Elmag TV** (32,3%), **NTV Montena** (25,4%), **Blue Moon** (22,4%) i **Parlamentarni kanal TV CG** (22,1%)

Prema rezultatima prikazanim u Tabeli 1. u kojoj je poređena gledanost TV stanica u Crnoj Gori u januaru i novembru 2001. godine, primijećeno je da je opala gledanost **Trećeg programa TV CG** za 12 procenata, a gledanost **Prvog programa TV CG** opala je za 8,3 procenata. Opala je i gledanost **NTV Montena** i **TV Sky sata**, a porasla gledanost **Blue Moon** sa za 8,7 procenata. Iako su **Prvi** i **Treći program TV CG** još uvijek najgledaniji, do promjene u gledanosti, odnosno, smanjene gledanosti ovih kanala došlo je zbog povećanja broja kanala - u međuvremenu je u aprilu 2001. godine počeo sa radom **Parlamentarni kanal**.

Tabela 1.

TV STANICA	2001. godine			
	Januar		Novembar	
	u %	Prosječni broj gledalaca	u %	Prosječni broj gledalaca
1. TVCG Prvi program	67.4	366,874	59.1	321,695
2. TVCG Treći program	64.5	351,089	52.4	285,226
3. Parlamentarni kanal TV CG	nije postojao		22.1	120,296
4. Blue Moon	13.7	74,572	22.4	121,929
5. TV Elmag	32.8	178,538	32.3	175,817
6. NTV Montena	28.3	154,044	25.4	138,258
7. Sky sat	12.5	68,041	9.0	48,989
8. RAI uno	10.7	58,243	8.7	47,356
9. Satelitske TV stanice	11.7	63,686	10.3	56,065
10. Neka druga	17.2	93,624	17.6	95,801

Cilj ovog istraživanja bilo je i utvrđivanje prosječne dnevne gledanosti pojedinih TV programa, te vrijeme koje gledaoci provode prateći programe TV CG u odnosu na programe drugih TV stanica. Ispitanici su iskazivali svoj odnos prema programima dvije ili više TV stanica odgovorima na pitanje: *"Koju TV stanicu najčešće gledate?"*. Birali su jedan TV kanal koji najčešće prate, i tako zapravo određivali poziciju jednog TV kanala u odnosu na druge.

Tabela 2.

		2001	
No.	TV STANICA	Januar %	Novembar %
1	TVCG Prvi program	29.1	28.7
2	TVCG Treći program	27.7	22.3
3	TV Elmag	15.7	16.7
4	NTV Montena	10.4	9.6
5	Blue Moon	4.5	5.8
6	Satelitske TV stanice	4.2	3.6
7	Sky sat	2	1.4

Prema rezultatima prikazanim u Tabeli 2., smanjena je razlika u gledanosti dva ključna kanala **TV Crne Gore** i njenih konkurenata - **TV Elmag** (16,7% gledalaca najčešće prati ovu TV stanicu) i **NTV Montena** (9,6%). **Prvi** i **Treći kanal TV CG** bili najgledaniji u 2001. godini, ali manje ubjedljivo u odnosu na gledanost ovih kanala prije tri godine, kada je na prvom mjestu bio **Treći program** sa 41,4% gledalaca koji su najčešće pratili taj TV kanal. Ove promjene mogu se tumačiti kao posledica djelovanja dva faktora. Jedan je veća pokrivenost teritorije Crne Gore programima konkurentskih TV stanica. Drugi faktor je promjena naklonosti potrošača izazvana, s jedne strane, promjenama u karakteristikama pojedinih programa i, s druge strane, stepenom u kojem su pojedine TV stanice uskladile svoje programe sa zahtjevima i željama potrošača.

Orijentacija gledalaca prema pojedinim programskim sadržajima

Na osnovu analize odgovora ispitanika u okviru određivanja najgledanijih programskih sadržaja na najgledanijim TV stanicama, odnosno, kanalima, generalno je najgledaniji Prvi kanal TV CG. Najveći broj gledalaca-ispitanika na njemu najčešće prate samo sportski program, čak 52%. Drugi programski sadržaji koje gledaoci prate na ovom kanalu su političke emisije (42%), informativne emisije (41%), serijski program (33,0%), filmski program (28,6%), i kontakt emisije (14,7%).

Po gledanosti sportskog programa, **Treći program TV Crne Gore** ima najbolji rejting (27,4%). Zabavne emisije se najčešće prate na ovom programu i **Elmag TV** (po

24,4% gledalaca ih najčešće prati na ovim kanalima), dok se političke emisije najčešće prate na **Parlamentarnom kanalu TV CG**.

U pogledu gledanosti informativnih emisija, najveću prednost ostvario je Prvi program TV Crne Gore (Tabela 3.):

Tabela 3.

No.	<i>Na kojem TV kanalu najčešće pratite informativne emisije?</i>	2001. godine	
		Januar %	Novembar %
1	TVCG Prvi program	47.0	41.0
2	TVCG Treći program	14.3	12.3
3	Parlamentarni kanal TV CG	nije postojao	2.4
4	Blue Moon	0.7	0.4
5	TV Elmag	6.8	6.7
6	NTV Montena	8.5	7.1
7	Sky sat	0.7	0.4
8	Satelitski program	0.6	0.0
9	Neka druga	4.0	3.6
10	Bez odgovora	17.0	26.0

Prema rezultatima prikazanim u Tabeli 3., najgledaniji su informativni programi Prvog programa TV CG – 47% u januaru 2001. i 41% u novembru 2001. godine. Sve ostale TV stanice (uključujući i Treći program TV CG) uveliko zaostaju za Prvim programom TV CG. Drugim riječima, informativne emisije Prvog programa TV Crne Gore imaju više gledalaca nego sve druge TV stanice zajedno. Ovakvo opredjeljenje gledalaca predstavlja nesumnjivu konkurentsku prednost TV CG.

Generalno posmatrano, najveća promjena u novembru 2001. godine u odnosu na januar iste godine desila se među onim gledaocima koji nijesu pratili informativni program ni na jednoj TV stanici (za 9%). Naime, došlo je do povećanja broja gledalaca koji nijesu imali odgovor na postavljeno pitanje i time, vjerovatno, iskazali svoj stav da informativne emisije ne prate ni na jednom programu. Kako je primijećeno opadanje gledanosti informativnog programa na svim kanalima,

eventualnim uzrokom takve promjene u naklonosti gledalaca može se smatrati prezasićenost različitim informativnim emisijama.

Pozicioniranost informativnih emisija TVCG i njenih konkurenata

S obzirom na već prepoznatu signifikantnost informativnog programa TV CG, posebna pažnja u istraživanju posvećena je upravo ovom programskom segmentu (Tabele 4. i 5.)

Tabela 4.

<i>Da li ste juče pratili neku od sljedećih informativnih emisija?</i>				
No	INFORMATIVNE EMISIJE	JUČE		
		Da	Ne	Bez odgovora
1	Dnevnik TV Crne Gore u 19 ³⁰	46.1	34.0	19.9
2	Fleš Trećeg programa TV CG	40.5	35.3	24.2
3	Vijesti TV Elmag u 19 ⁰⁰	15.2	47.4	37.4
4	Vijesti NTV Montena u 19 ⁰⁰	11.6	48.7	39.7
5	III Dnevnik TV CG oko 23	14.6	54.7	30.7
6	Fleš Plus Trećeg programa TV CG	24.7	45.6	29.7

Tabela 5.

Kako često pratite informativne emisije?					
No.	INFORMATIVNE EMISIJE	Svaki dan	Povremeno	Rijetko	Bez odgovora
1	Dnevnik TV CG u 19 ³⁰	28.2	37.8	13.6	20.3
2	Fleš Trećeg programa TV CG	20.9	43.3	13.2	22.6
3	Vijesti TV Elmag u 19 ⁰⁰	8.6	28.8	28.1	34.5
4	Vijesti NTV Montena u 19 ⁰⁰	7.2	28.2	28.8	35.8
5	III Dnevnik TV CG oko 23	5.5	34.7	33.4	26.4
6	Fleš Plus Trećeg programa TV CG	10.9	43.9	20.8	24.4

Po pravilu, pozicija *Dnevnika* je bolja u onim mjestima u kojima **TV CG** nema konkurenciju. Prema prosječnom broju gledalaca u Podgorici, leadersku poziciju *Dnevniku u 19³⁰* oduzima **Fleš Trećeg kanala TV CG**, čije emisije u toku dana (emituje se više puta) odgleda veći broj gledalaca. Ovom *Dnevniku* sve veću konkurenciju u Podgorici, čine i **NTV Montena** i **Elmag TV**, dok mu u Baru značajnu konkurenciju predstavlja **Elmag TV**, koji se u ovoj opštini po broju prosječnih gledalaca izjednačio sa *Flešom*.

Potrebno je naglasiti da su ispitanici pripisali objektivnost, informativnost, pouzdanost, otvorenost i bogat sadržaj informativnim sadržajima koje emituju konkurenti TV CG. TV Elmag i NTV Montena imaju veće prosječne ocjene u ovim kriterijima od informativnih emisija TV CG.

U narednoj tabeli procijenjen je prosječan broj gledalaca pojedinih informativnih emisija na osnovu ukupnog broja stanovnika starijih od 10 godina (544,324 stanovnika).

Tabela 6.

No.	INFORMATIVNE EMISIJE	GLEDAOCI	
		Prosječan broj	Broj redovnih
1	Dnevnik TV CG u 19 ³⁰	250,933	153,499
2	Fleš Trećeg programa TV CG	220,451	113,764
3	Vijesti TV Elmag u 19 ⁰⁰	82,737	46,812
4	Vijesti NTV Montena u 19 ⁰⁰	63,142	39,191
5	III Dnevnik TV CG oko 23	79,471	29,938
6	Fleš Plus Trećeg programa TV CG	134,448	59,331

Kao što se iz Tabele 6. vidi, najveću gledanost bilježe **Dnevnik TV Crne Gore** u 19³⁰ (ima u prosjeku 46% gledalaca, pri čemu ga redovno prati 28,2% auditorijuma) i **Fleš Trećeg programa TV Crne Gore** (prati ga u prosjeku 40,5% auditorijuma, a redovno ga gleda 20,9%). **Dnevnik TV Crne Gore** u 19³⁰ prosječno svakoga dana gledaju 250,993 stanovnika Crne Gore starija od 10 godina (u januaru 2001. godine 280.357). U strukturi gledalaca dnevnika, više od 50% je onih koji ga svakodnevno-redovno prate. Naime, 153,499 građana Crne Gore su redovni konzumenti informacija **Dnevnika TV CG** u 19³⁰. Znatno je opala gledanost emisije **Fleš Trećeg programa**, koja je u januaru 2001. godine bila najgledanija informativna emisija **TV CG**, sa prosječnim brojem gledalaca 301,467. Nešto je slabija pozicija koju ima **Fleš plus** (24,7% u januaru i 10,9% u novembru) i **III Dnevnik TVCG** (14,6% u januaru i 5,5% u novembru).

Iako je tržišno učešće glavnih konkurenata TV Crne Gore znatno manje od učešća udarnih informativnih emisija TV CG, ono više nije zanemarljivo. Naime, vijesti TV Elmag su gledanije od III Dnevnika TV CG, a imaju (kao i Vijesti NTV Montena) veći broj redovnih gledalaca, u odnosu na ovu informativnu emisiju TV CG.

U prosječnoj strukturi gledalaca **Dnevnika u 19³⁰ Prvog programa TV CG** dominiraju:

- gledaoci stariji od 40 godina. Pri tome važi pravilo da sa porastom broja godina raste i broj gledalaca **Dnevnika**, kako prosječnih, tako i svakodnevnikih,
- gledaoci sa višim nivoom obrazovanja i, s druge strane, osnovnom školom. U strukturi svakodnevnikih gledalaca najznačajnije je učešće fakultetski obrazovanih gledalaca, penzionera, preduzetnika, te domaćica i službenika.

Šta nedostaje u TV programu

Prema odgovorima ispitanika-gledalaca jasno je kakvi sadržaji nedostaju u informativnim emisijama svih TV stanica u Crnoj Gori:

1. Gotovo 73% prosječnih gledalaca smatra da životnom standardu stanovništva nije posvećeno dovoljno pažnje/prostora,
2. Većina gledalaca smatra da bi trebalo više vremena posvetiti pitanjima ekologije, odnosno zaštite životne sredine,
3. Oko 60% prosječnih gledalaca procjenjuje da je problemima kriminala i korupcije posvećeno nedovoljno vremena u *Dnevniku TV CG* u 19³⁰.
4. Gotovo 55% gledalaca smatra da je više vremena potrebno posvetiti reformi obrazovanja.

Upoređujući rezultate istraživanja s početka i kraja 2001. godine samo za **TV CG**, može se zaključiti da su gledaoci sve "nestropljiviji" da u programu ove televizije vide šou program, ali i noćni i obrazovni program, te nedjeljno popodne (Tabela 7.)

Tabela 7.

Koji programski sadržaji Vam nedostaju na TVCG?			
No	PROGRAM	% u januaru 2001.	% u novembru 2001.
1	Program za djecu	14.6	24.5
2	Obrazovni program	22.9	35.8
3	Nedjeljno popodne	24.9	29.2
4	Noćni program	29.4	35.1
5	Šou program	37.6	41.3
6	TV drama (domaća)	24.1	27.9
7	TV serija (domaća)	32.9	30.1
8	Biznis emisije (privatizacija)	6.5	3.6
9	Sve	4.3	0.6

Poseban kanal za politiku - parlamentarni kanal TVCG

Najgledaniji program sa političkim sadržajem jeste program **Parlamentarnog kanala** (pretpostavljamo da većina gledalaca na ovom programu prati prenose iz

Skupštine Crne Gore), dok drugu poziciju zauzima **Prvi program TV Crne Gore**. Od svih kategorija emisija najveći je broj gledalaca koji se opredjeljuju da ne prati političke emisije (42,4%). Ovo pravilo važno je i u prethodnim istraživanjima.

Tabela 8.

Na kojem TV kanalu najčešće pratite političke emisije?			
No.	TV KANAL	% u januaru	% u novembru
1	TVCG Prvi program	40.7	15.4
2	TVCG Treći program	3.9	4.0
3	Parlamentarni kanal TV CG	nije postojao	24.0
4	Blue Moon	0.4	0.7
5	TV Elmag	5.8	4.6
6	NTV Montena	7.9	6.6
7	Sky sat	0.0	0.0
8	Satelitski program	0.1	0.0
9	Neka druga	1.9	2.3
10	Bez odgovora	39.0	42.4

U strukturi gledalaca koji političke emisija najčešće prate na **Parlamentarnom kanalu TV CG** (Tabela 8.) zastupljenije su sledeće kategorije: muškarci, zatim stariji od 50 godina i penzioneri i službenici. Najveći broj gledalaca (26,6%) redovno prati skupštinska zasjedanja. Znatno manje se redovno prate emisija *Iz oštrog ugla* (11%) i izjave i press- konferencije stranaka (12,3%), pri čemu ih gotovo svaki drugi gledalac nikada ne prati, što može biti signal političkim partijama da je potrebno napraviti ozbiljne promjene u korišćenju ovih metoda komunikacije sa potencijalnim biračima. Sve ovo je, ipak, samo jedna strana medalje. Onu drugu, gledaoci, posmatraju ovako. Rezultati ovog, gotovo jednogodišnjeg kontinuiranog istraživanja elektronskih medija, a posebno televizijskih programa i kanala u Crnoj Gori koji se odnose na dio programa rezervisanog za politiku ukazuju da najveći broj gledalaca iz potencijalnog crnogorskog tv auditorijuma (538.881 gledalaca starijih od 10 godina) ne prati političke emisije (42%).

Interesantno je da je u januaru 2001. godine 35% gledalaca smatralo da treba uvesti poseban program, odnosno kanal, za politiku, iako je samo na **Prvom programu**

TVCG političke emisije pratilo, bezmalo, 40,7% od ukupnog anketiranog auditorijuma. Moguće je i da su gledaoci bili prezasićeni politikom, pa su željeli da političke sadržaje izmjestе na poseban TV kanal. No, o tome će se znati nešto više nakon, barem, jednogodišnjeg iskustva sa **TV Parlamentom RTCG**, koji je startovao tek u aprilu 2001.godine. U tom kontekstu i ogromno interesovanje za sport (36%) moguće je tumačiti dijelom i prethodnim rezultatom, ali čini se da je mnogo više u korelaciji sa kultom hazarderstva i sreće, koji se odražava kroz zahtjev za zabavnim, odnosno šou-programom od 40% anketiranih građana.

U izuzetno ispolitizovanom društvu kakvo je crnogorsko, činjenica je da je informativno-politički dio dominantan na državnim, odnosno, nacionalnim medijima. Vrijeme će pokazati da li je, osim direktnih tv prenosa iz Skupštine, bilo neophodno uvođenje i posebnog kanala na RTCG za političke sadržaje, odnosno, da li je to zaista iskorak ka demokratizaciji ili teror nad gledaocima o državnom trošku, koji opet plaćaju građani, odnosno, tv pretplatnici koje niko ništa ne pita.

Pozicija crnogorskih radio stanica i radija Crne Gore

Iako signal Prvog programa Radija Crne Gore nominalno pokriva cijelu teritoriju Crne Gore, tokom desk-istraživanja Direkcije za razvoj i istraživanje RTCG, rukovodstvo Radija ukazalo je na činjenicu da je kvalitet radio signala mnogo lošiji negoli signal konkurentskih radio stanica. U to smo se uvjerali i tokom ovog istraživanja kroz dodatno pitanje o kvalitetu signala Radija Crne Gore. Zapanjujuće je da je samo 47,8% ispitanika odgovorilo kako imaju dobar signal, u 12,2% slučajeva signal je loš, 7,3% ispitanika tvrde da se preklapa sa signalom neke druge radio stanice, dok 1,7% auditorijuma uopšte nema signal **Radija CG**.

Tabela 9.

<i>Kada ste posljednji put, duže od 30 minuta, slušali neku od radio stanica?</i>					
RADIO STANICA	Juče	Prošle nedelje	Prošlog mjeseca	Čuo sam za tu stanicu ali je nijesam slušao	Nijesam čuo za tu stanicu
Radio CG Prvi program	20.5	14.8	13.7	23.8	2.5
Radio 98	9.5	6.5	7.7	23.1	13.2
Elmag radio	30.4	13.7	10.0	12.5	2.7
Radio Antena M	7.4	9.0	9.8	23.4	7.8
Montena radio	8.7	6.5	10.2	27.1	5.4
Radio Gorica	5.7	7.7	6.9	25.7	11.2
Radio "D"	18.2	5.4	4.5	18.7	11.2
Free Montenegro	5.5	5.7	6.5	26.1	13.0
Lokalnu radio stanicu	37.7	6.4	5.2	12.4	7.7

Na osnovu odgovora ispitanika prikazanih u Tabeli 9. moguće je utvrditi prosječnu dnevnu slušanost pojedine radio-stanice. Metodološki je korektno da se, s obzirom na reprezentativnost uzorka (iz populacije 525.140 građana starijih od 10 godina), pretpostavi da je prosječan broj slušalaca određene radio stanice, zapravo broj slušalaca koji su izjavili da su je prethodnog dana slušali duže od trideset minuta. Iako ovaj podatak dosta znači, važno je napomenuti da on više govori u smislu kvantiteta, negoli u smislu kvaliteta određene radio stanice.

Naime, ovaj podatak moguće je tumačiti samo kao postotak auditorijuma koji se, bez obzira na razlog, opredijelio da neku radio stanicu sluša duže od 30 minuta. Podaci iz tabele pokazuju da je najslušanija stanica **Radio Elmag**, kojeg u prosjeku dnevno sluša 30,4% ukupnog auditorijuma u Crnoj Gori. Na drugom mjestu je **Prvi program radija Crne Gore**, čija je slušanost 20,5% ili oko 111.000 slušalaca (dakle približno svaki peti slušalac prati program ove radio stanice). Iako signalom pokriva znatno manji dio Crne Gore, a uz to je i znatno mlađa radio stanica od svojih glavnih konkurenata, **Radio D** drži čvrsto treće mjesto sa 18,2% slušalaca.

Različit nivo kvaliteta

Polazeći od pretpostavke da različite stanice karakteriše različit nivo kvaliteta i zastupljenost pojedinih programskih sadržaja, analizirana je i orijentisanost slušalaca prema pojedinim radio stanicama u zavisnosti od programskog sadržaja. Odgovori na pitanje: *“Informativne emisije najčešće slušate na sljedećoj radio stanici?”* pokazali su da se naklonosti slušalaca mijenjaju te da se informativne emisije na nivou Crne Gore najčešće slušaju na **Radiju Crne Gore**. Najslušaniji je **Radio Crne Gore** sa 21% i skromnom prednošću u odnosu na **Elmag** (19%). Interesantno je da lokalne radio stanice u informativnom kolaču učestvuju sa gotovo 19%. To su postigle obiljem lokalnih informacija i onih od životnog značaja u svojim programima, a prije svega zahvaljujući prenosu glavnih informativnih emisija **Radija Crne Gore**. I informativno-političke kontakt emisije najčešće se slušaju na **Radiju Crne Gore**.

Tabela 10.

No.	RADIO	%
1.	Radio Crne Gore	26.6
2.	Antena M	6.5
3.	Montena Radio	6.2
4.	Free Montenegro	4.1
5.	Druga radio stanica	21.4
6.	Bez odgovora	35.2

Podaci prikazani u Tabeli 10. potvrđuju dobru poziciju koju **RCG** ima kao izvor informacija u Crnoj Gori. Struktura slušalaca koji informativno-političke kontakt emisije slušaju na **Radiju Crne Gore** odnosi se na četiri kategorije slušalaca:

1. slušaoci preko 60 godina starosti,
2. slušaoci iz Bijelog Polja, Berana, Bara i Cetinja,
3. slušaoci koji najčešće slušaju **Radio Crne Gore**,
4. slušaoci koji se za izbor radio stanice opredjeljuju radi informativnog ili kontakt programa ili iz navike.

Redovni slušaoci najveću lojalnost pokazuju prema emisiji *Novosti dana*. Svaki treći redovni slušalac Radija Crne Gore redovno prati ovu udarnu emisiju u 15,30.

Redovno se prate i emisije *Noćni program* i *Jutarnji dnevnik*. U strukturi svakodnevnih slušalaca Radija Crne Gore:

1. **podjednako učestvuju muškarci i žene,**
2. **veće je učešće starijih slušalaca, preko 60 godina starosti (27%) i od 10 do 15 godina (24%),**
3. **značajnije je učešće slušalaca nižeg nivoa obrazovanja (praktično svaki četvrti slušalac bez osnovne škole i sa osnovnom školom sluša ovaj Radio program), i slušalaca sa fakultetskim obrazovanjem (21%),**
4. **veće je učešće penzionera (26%), učenika (20%) i studenata (19%),**
5. **slušaoci iz Cetinja, Berana i Nikšića, takođe učestvuju u većem broju, kao i slušaoci koji radio program prate duže od 4 sata dnevno.**

Mišljenja redovnih slušalaca mogu predstavljati putokaz za određena prilagođavanja programa njihovim zahtjevima i ukusima. Naime, 36,2% redovnih slušalaca smatra da programu **Radija Crne Gore** nedostaju određeni muzički sadržaji što, kada se kombinuje sa razlozima opredjeljenja slušalaca za određenu radio stanicu, ukazuje da je muzički program dominantan razlog za opredjeljenje slušalaca. Pored toga, većina slušalaca smatra da su informativne emisije na programima **Radija Crne Gore** zastupljene u pravoj mjeri te da se ova radio-stanica uspjeva oduprijeti muzičkom kiču ili šundu.

NAPOMENA: Istraživački projekat i analiza elektronskih medija u Crnoj Gori u 2001. godini ostvaren je u saradnji sa Agencijom za istraživanje javnog mnijenja Damar), te profesorima Ekonomskog fakulteta u Podgorici mr.Miloradom Jovovićem (katedra marketing) i Dr. Sašom Popovićem, direktorom Centra za statistička istraživanja i prognoza Modus.